

5.4 EESRK dar kartą pabrėžia būtinybę nustatyti bendrą Europos Sąjungoje negalios apibrėžimą; tai padarytų ES negalios politiką veiksmingesnę. Be to, teikiant išsamesnių duomenų apie žmonių su negalia padėtį ES, taip pat būtų prisidedama prie kompetentesnės ir tikslingesnės politikos. Todėl EESRK ragina Komisiją, Eurostatą ir valstybes nares skirti daugiau išteklių statistikai, kurioje būtų analizuojamas žmonių su negalia užimtumas, ekonominis svoris, jų, kaip vartotojų, vaidmuo ir jų galimybės naudotis paslaugomis.

5.5 Amsterdamo sutartimi Europos Bendrija, nustatydama su bendrąja rinka susijusias priemones, yra įsipareigojusi atsižvelgti į žmonių su negalia poreikius. Deja, 22 deklaracija nebuvo

įgyvendinta ir dėl to daugėja kliūčių prekių ir paslaugų prieinamumui.

5.6 EESRK taip pat daug dėmesio skiria 2006 m. rugpjūčio mėn. priimtai JTO konvencijai dėl neįgalių žmonių teisių ir ragina ES valstybes nares ją ratifikuoti. Komitetas taip pat ragina komisiją užtikrinti, kad JT konvencijos principai būtų skatinami ir vertinami ES lygmeniu.

5.7 EESRK tikisi, kad ES veiksmų planai siekiant užtikrinti lygias galimybes žmonėms su negalia šioje srityje paskatins naujas priemones, kuriomis savo ruožtu bus pasiekta kiekybiškai įvertinamų rezultatų.

2007 m. sausio 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Dimitris DIMITRIADIS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui Skatinti padorų darbą visiems. Europos Sąjungos indėlis įgyvendinant padoraus darbo pasaulyje darbotvarę

COM(2006) 249 final

(2007/C 93/09)

Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2006 m. liepos 13 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui — Skatinti padorų darbą visiems. Europos Sąjungos indėlis įgyvendinant padoraus darbo darbotvarę pasaulyje*

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. gruodžio 19 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Tom Ety.

432-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. sausio 17–18 d. (sausio 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 128 nariams balsavus už, 3 — prieš ir 11 susilaukusių.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK pritaria Komisijos komunikatui. Jis yra įsitikinęs, kad Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, svariai prisidės prie padoraus darbo įgyvendinimo ES viduje ir trečiojoje šalyse.

Komitetas pritaria Komisijos nuomonei, kad socialinio pobūdžio tikslų patvirtinimas jokiū būdu negali būti naudojamas protekcionistiniais tikslais.

1.1.1 Komitetas prašo Komisijos įtraukti EESRK į tęstinės ataskaitos dėl komunikato rengimą, kurią ketinama pristatyti 2008 m. vasarą.

1.1.2 Jis prašo Komisijos sukurti atitinkamus rodiklius, kad ES galėtų įvertinti Padoraus darbo darbotvarkės įgyvendinimą.

1.1.3 Komisija turėtų aiškiai nurodyti, kiek lėšų skyrė padoraus darbo ES viduje ir už jos ribų propagavimui. Taip pat reikėtų pateikti informaciją apie tai, kaip Komisija, vykdydama Padoraus darbo darbotvarkę, ketina remti TDO.

1.2 Komisija turėtų laikytis to paties požiūrio, kaip rekomenduojama 2005 m. kovo mėn. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonėje dėl socialinio globalizacijos aspekto: išlaikyti ir sustiprinti teigiamą globalizacijos poveikį tuo pačiu metu imantis atitinkamų veiksmų kovojant su neigiamomis jos pasekmėmis. Komitetas pakartoja savo 2005 m. kovo mėn. nuomonės išvadą.

1.3 Padoraus darbo politika ES viduje ir už jos ribų gali būti sėkminga tik visapusiškai dalyvaujant socialiniams partneriams ir platesnei pilietinei visuomenei.

1.4 Politikos darnumas ir koordinavimas visais lygiais, taip pat ir nacionaliniu lygiu, yra labai svarbūs siekiant padoraus darbo tikslų.

1.5 TDO priežiūros sistemos stiprinimas yra svarbiausias veiksnys skatinant padorų darbą.

1.6 EESRK prašo Komisijos kartu su valstybėmis narėmis išanalizuoti atsakymo ratifikuoti JT tarptautinę konvenciją dėl migrantų.

1.7 Atitinkamų TDO konvencijų ratifikavimas ir jų įgyvendinimas įstatymais bei praktikoje ES viduje bei taikant jas trečiosioms šalims yra itin svarbus.

1.8 EESRK ragina Komisiją skatinti darbuotojų sveikatos ir darbo saugos svarbą kaip vieną pagrindinių veiksmų siekiant padoraus darbo.

1.9 Komisija turėtų pateikti Veiksmų planą dėl padoraus darbo politikos ES ir už jos ribų, įskaitant biudžetinius duomenis.

2. Bendros pastabos

2.1 Komitetas pritaria komunikatui. Padoraus darbo darbotvarkė yra svarbus atsakas į globalizaciją ir ji gali svariai prisidėti įgyvendinant Jungtinių Tautų pripažintus Tūkstantmečio plėtros tikslus. Europos Sąjunga, kaip svarbus pasaulio bendruomenės narys, gali gerokai pakeisti padėtį tiek įgyvendama šiuos tikslus savo teritorijoje, tiek skatindama jų įgyvendinimą palaikant įvairaus pobūdžio santykius su trečiosiomis šalimis, šalių grupėmis ir tarptautinėmis institucijomis. Padoraus darbas turi tiesioginės reikšmės Lisabonos darbotvarkės įgyvendinimui, nes jis svariai prisideda prie tvaraus darbinio gyvenimo Europos Sąjungoje kūrimo. Aktyvus vaidmuo skatinant padorų darbą visiems yra ne tik neatsiejama Europos socialinės darbotvarkės ir ES pastangų skleisti savo vertybes dalis, bet yra svarbus ir ES interesams užtikrinti, kad globalizacija nepakenktų Europos socialiniam modeliui.

2.2 „Padoraus darbas“ yra sąvoka, kurią 1999 m. įvedė Tarptautinė darbo organizacija (TDO) ⁽¹⁾. Ji buvo apibrėžta kaip „svarbiausias orientyras“, apimantis keturis TDO strateginius tikslus:

— teisių į darbą rėmimą,

— užimtumą,

— socialinę apsaugą ir

— socialinį dialogą.

Ši sąvoka yra pagrindinė ES socialinio modelio dalis, kuriame pagrindinis dėmesys skiriamas teisei į našų ir laisvai pasirenkamą darbui, kuri atliekant ginamos darbuotojų teisės, už kuri gaunamos atitinkamos pajamos ir suteikiama pakankama socialinė apsauga ir pabrėžiamos lygios galimybės. Trišalis principas ir socialinis dialogas užtikrina galimybę dalyvauti ir demokratinį procesą.

Manoma, kad lyčių lygybė ir vystymasis yra tarpusavyje susijusios temos.

2.2.1 Atsižvelgiant į TDO Padoraus darbo darbotvarkę, Komisija turėtų išsamiau pabrėžti lyčių lygybės svarbą ir moterų teisę įveikti skurdą, pirmiausia, kai kalbama apie vienodas galimybes ir lyčių lygybę.

2.3 Nuomonėje dėl socialinio globalizacijos aspekto ⁽²⁾ EESRK apibrėžė padorų darbą kaip svarbiausią ES ir valstybių narių tikslą ir prioritetinį klausimą, išskylantį ir jų viduje, ir palai-
kant išorės santykius bei teikiant pagalbą vystymuisi.

2.4 Komitetas pritaria komunikato įžangoje esančiam teiginiui, kad Padoraus darbo darbotvarkė yra universalus pobūdžio gairės, nesusietos su konkrečiu vystymosi modeliu ir yra priemonė, nukreipianti vystymąsi į veiklos ir valdymo vertybes bei principus, kurie jungia ekonominę konkurencingumą ir socialinį teisingumą. Padoraus darbo idėja yra paremta suvokimu, kad kiekviena valstybė, nepaisant jos pasiekto išsivystymo lygmens, nustato savo tikslus, siekdama sumažinti atotrūkį tarp tikslo ir pakankamų užimtumo galimybių stygiaus, darbuotojų teisių nepaisymo darbo vietose, nepakankamos socialinės apsaugos ir socialinio dialogo trūkumų.

2.5 Be to, Komitetas pritaria komunikate pabrėžiamai būtinybei, kad visos daugiašalės institucijos ir vyriausybės prisiimtų veiksmingą išpareigojimą dėl padoraus darbo, kaip numatyta 2006 liepos mėn. JTO ekonominės ir socialinės tarybos (ECOSOC) deklaracijoje.

2.6 Komitetas susidomėjęs pažymi, kad keletas EESRK nuomonėje dėl socialinio globalizacijos aspekto išsakytų rekomendacijų buvo įtrauktos į šį komunikatą.

2.7 Tačiau Komitetas apgailestauja, kad nuostata dėl politikos koordinavimo ir darnos tarptautinėse finansų institucijose (TFI), Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) ir Tarptautinėje darbo organizacijoje (TDO) bei palaikant santykius tarp jų, ypač valstybių narių lygiu, nebuvo vykdoma taip, kaip tikėjosi EESRK. Komitetas paprašė Komisijos ir Ministrų Tarybos imtis tam tikrų veiksmų skatinti didesnę koordinavimą ir darną valstybių narių lygiu, visapusiškai dalyvaujant pilietinei visuomenei.

⁽¹⁾ *Padoraus darbas*, TDO generalinio direktoriaus pranešimas Tarptautinės darbo konferencijos 87-ojoje sesijoje, TDO, Ženeva, 1999 m.

⁽²⁾ 2005 m. kovo 9 d. EESRK nuomonė dėl Socialinio globalizacijos aspekto — ES politikos indėlis užtikrinant jos naudą visiems Pranešėjai Tom Etty ir Renate Hornung Draus (OL C 234, 2005 9 22).

Komitetas pakartoja šį prašymą, siekdamas, kad minėtose institucijose padorų darbą labiau skatintų Komisija ir valstybės narės.

Komisija turėtų skatinti vieningesnį valstybių narių požiūrį į tarptautines finansines institucijas (TFI), ypač atsižvelgiant į jų politinius patarimus, kartu su vyriausybėmis vykdomas pagalbos vystymuisi programas ir jų paskolas privačioms bendrovėms.

2.8 Apskritai Komitetas laikosi nuomonės, kad Komisijos komunikate pateikti veiklos pasiūlymai yra tinkamai priimami ir konstruktyvūs.

2.8.1 Trūksta tik vieno svarbaus aspekto — pripažinimo, kad reikia stiprinti TDO priežiūros sistemą skatinant padorų darbą. Konvencijų ratifikavimas yra svarbus dalykas, bet to nepakanka. Turi būti nuolat rūpinamasi ir tikrove vietoje, t. y. visapusišku tikslų įgyvendinimu įstatymuose ir praktikoje. Komitetas ragina Komisiją siekiant šio tikslo skatinti ir koordinuoti bendrus valstybių narių veiksmus, glaudžiai bendradarbiaujant su TDO.

2.8.2 Komitetas nori pabrėžti ir tai, kad globalizacija ne tik verčia TDO atnaujinti konvencijas bei rekomendacijas, bet ir ateityje neišvengiamai pareikalaus parengti naujus standartus, būtinus susiduriant su naujomis atsirandančiomis darbo pasaulio realijomis. Reikia užtikrinti, kad naujos priemonės būtų aptariamoms tam tikrose diskusijose ir jų nuostatos būtų susijusios su tikrove. ES ir valstybės narės (bei valstybėse narėse veikiantys socialiniai partneriai) turėtų būti skatinami šiuo klausimu imtis aktyvaus vaidmens.

3. Konkrečios pastabos

3.1 Vystymosi, valdymo ir veiklos rezultatų veiksnys

3.1.1 Komisijos komunikate kalbama apie dvišalį arba trišalį socialinį dialogą bei „socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės įtraukimą“ ir „socialinių partnerių ir kitų pilietinės visuomenės dalyvių įtraukimą“. Komisija turėtų aiškiai pasakyti, kad „socialinis dialogas“ vyksta tarp socialinių partnerių, dalyvaujant arba nedalyvaujant vyriausybės atstovams, o „pilietinis dialogas“ apima NVO ir kitas suinteresuotų subjektų grupes. Atsižvelgiant į komunikato kontekstą, privalu suprasti, kad tikrasis socialinis dialogas yra toks reiškinys, kurį gali įgyvendinti tik laisvos ir nepriklausomos demokratinės organizacijos.

3.1.2 Šiame skyriuje minimi visi padoraus darbo sąvokos elementai. Stebina faktas, kad darbo saugos ir sveikatos klausimai nagrinėjami labai menkai (trumpai paminint „užimtumo kokybę“). Atrodo, kad darbo sauga ir sveikata komunikato tekste nėra aiškiai paminėtos neatsitiktinai. Tai gali būti susiję su problemine Komisijos ir valstybių narių pozicija dėl TDO šios srities konvencijų. Šias konvencijas ratifikavo nedaug ES valstybių narių, nors atitinkamuose ES teisės aktuose siūlomas darbuotojų apsaugos lygis paprastai būna aukštesnis, nei užtikrinama atitinkamais TDO dokumentais. Toks prastas ratifikavimo rodiklis nėra rekomendacija kitoms šalims ratifikuoti TDO darbo saugos

ir sveikatos konvencijas. Todėl šiuo atžvilgiu ES nepropaguoja Padoraus darbo darbotvarkės. Komitetas ragina Komisiją ir valstybes nares peržiūrėti dabartinę nepatenkinamą padėtį, kad ji gerokai pagerėtų artimoje ateityje. Be to, Komitetas mano, kad ES valstybės narės turėtų denonsuoti TDO darbuotojų saugos ir sveikatos konvenciją, kai tik nuspręstų ratifikuoti atnaujintą konvenciją šioje srityje.

3.1.3 Komitetas pritaria Komisijos nuomonei, kad socialinio pobūdžio tikslai jokiu būdu negali būti naudojami protekcionistiniais tikslais. Kartu Komitetas norėtų pažymėti, kad „socialinė sąlyga“ daugiašaliuose prekybos susitarimuose, kaip buvo aptarta ankstesnėse EESRK nuomonėse, negali būti naudojama protekcionistiniais tikslais, nes ją išskirtinai sudaro aštuoni TDO svarbiausių žmogaus teisių standartai (dėl teisės jungtis į asociacijas ir kolektyvinių derybų teisės, priverstinio darbo, darbo ir profesinių santykių diskriminacijos ir vaikų darbo), kuriuos ratifikavo didžioji dauguma TDO priklausančių ES valstybių narių. Nors šios valstybės narės įvykdė savo konstitucinius įsipareigojimus, minėti standartai, reikalaujant ir prižiūrint TDO, buvo įtraukti į šių valstybių nacionalinius teisės aktus ar kitus atitinkamus norminius aktus ir tapo neatskiriama jų dalimi.

3.1.4 ES privalo padoraus darbo sąvoką įtraukti į vykdomą vystymosi politiką ir savo politinius pranešimus paremti atitinkama pagalba iš biudžeto.

3.2 Įsipareigojimai ir ES politikos kryptių gairės

3.2.1 ES turėtų skatinti padorų darbą savo teritorijoje, stebėdama, kad valstybės narės ratifikuotų ir įgyvendintų visas atitinkamas TDO konvencijas, įskaitant konvencijas dėl nediskriminavimo ir pažeidžiamų grupių integracijos.

3.2.2 Atrodo, kad skyriaus „Plėtra“ poskirsnyje „Geriau mobilizuoti ES išorės politikos kryptis“ Komisija suvokia TDO konvencijas 87 ir 98 dėl laisvės jungtis į asociacijas ir kolektyvinių derybų vedimo bei kitas jose ginamas teises tik kaip išskirtinai profsąjungoms priklausančias teises. Tai yra neteisinga: akivaizdu, kad šios teisės yra numatytos ir darbdaviams. Komisija privalo remti šias dvejopas esmines profsąjungų ir darbdavių teises.

3.2.3 Komitetas pritaria Komisijos nuomonei dėl kaimynystės. Tačiau jis mano, kad šioje srityje deramą dėmesį reikėtų skirti socialiniam dialogui ir TDO konvencijos 144 dėl trišalių konsultacijų ratifikavimui.

3.2.4 Kalbant apie poskirsnį „Regioniniai ir dvišaliai santykiai“ Komitetas pastebi, kad Kinija yra konkreti problema, kurią Komisija turėtų aptarti ir išnagrinėti. Kinija atvirai prieštarauja laisvei jungtis į asociacijas ir nepriklausomų profsąjungų ir darbdavių organizacijų teisei dėl kolektyvinių derybų. Turint omenyje Kinijos svarbą pasaulyje, šio fakto negalima nepaisyti, jei naudojantis Padoraus darbo darbotvarkę yra siekiama pažangos.

3.2.5 Skyriuje „Bendradarbiavimas vystymosi tikslais“ numatytą priemonių sąrašą Komisija turėtų papildyti veiksmais, kurių reikėtų imtis kartu su TDO norint padėti neoficialią ekonomiką integruoti į oficialią ekonomiką. Padorus darbas yra toks pat svarbus ir oficialiai, ir neoficialiai ekonomikai. Komisija turėtų bendradarbiauti su TDO siekdama iširti naujus būdus, kuriais būtų galima padėti esamiems veikėjams vystyti veiklos formas, leidžiančias apginti neoficialios ekonomikos sektoriuje pragyvenimui užsidirbančių žmonių teises, didinti jų gebėjimus, ir suteikti galimybę naujiems veikėjams veikti interesų atstovavimo srityje.

3.2.6 Komitetas siūlytų į tą patį skyrių įtraukti socialinės ekonomikos organizacijų, pavyzdžiui, kooperatyvų, kūrimo skatinimą. Tai yra vienas prioritetinių klausimų, nustatytų EESRK nuomonėje dėl socialinio globalizacijos aspekto.

3.2.7 Komisija taip pat turėtų apsvarstyti politikos kryptis, kurios, glaudžiai bendradarbiaujant su TDO, stiprintų mažųjų ir vidutinių įmonių vaidmenį skatinant padorų darbą.

3.2.8 Kalbant apie skyrių „Prekyba — tvaraus vystymosi veiksnys“, Komitetas nurodo pasiūlymus, pateiktus nuomonėje dėl socialinio globalizacijos aspekto apie jungtinių dvišalių observatorijų ir laisvųjų ekonominių zonų kūrimą.

3.2.9 Komitetas palankiai vertina Komisijos paramą siekiant kuo platesnio TDO konvencijų ratifikavimo ir jų veiksmingo taikymo, tačiau pabrėžia, kad tarptautinės prekybos srityje ši išipareigojimą reikėtų sukonkretinti. Visų pirma daugiašaliu lygmeniu Komisija turėtų siekti, kad padorus darbo skatinimas būtų vienas iš ES tikslų PPO. Reikėtų apsvarstyti galimybę įsteigti PPO Prekybos ir padorus darbo komitetą, panašų į Prekybos ir aplinkos komitetą; tinkamas darbas turėtų būti laikomas sudėtinė „tvaraus vystymosi“ dalimi remiantis PPO prekybos politikos apžvalgomis; taip pat turi būti parengta, dalyvaujant TDO, PPO veiklos programa. Komisija ir valstybės narės turėtų dėti daugiau pastangų įtikinti kitas PPO nares, kodėl PPO vertėtų skirti tiek daug dėmesio padorus darbo klausimui.

3.2.10 Kita vertus, dvišalių prekybos santykių srityje, pvz., sudarant ekonominės partnerystės susitarimus (EPS), TDO pagrindinių darbo standartų ratifikavimą ir įgyvendinimą Komisija turėtų įtraukti į svarbiausius derybų darbotvarkės klausimus.

Derybos turi vykti atlikus poveikio tvariam vystymuisi (SIA) įvertinimus, kurie remtųsi tinkamo darbo rodikliais, ir atsižvelgiant į juose pateikiamas rekomendacijas.

3.2.11 Norint, kad prekybos lengvatų sistema „BLS plus“ būtų veiksminga, būtina imtis svarių lydimųjų priemonių, visų pirma ne vėliau kaip iki 2007 m. pradžios atlikti atitinkamoms šalims taikytinos „BLS plus“ sistemos vidurio laikotarpio peržiūras, siekiant užtikrinti, kad vyriausybės būtų jau pripažinusios, jog jos iš tikrųjų turi įgyvendinti atitinkamas konvencijas ir imtis tinkamų veiksmų.

3.2.12 Skyriuje „Geriau valdyti ekonominę migraciją“ Komitetas nori dar kartą iškelti klausimą dėl JT tarptautinės konvencijos dėl migrantų. Tai yra sunkus ir sudėtingas klausimas. Šios konvencijos iki šiol dar neratifikavo nė viena „priimančioji valstybė“. 2004 m. birželio mėn. nuomonėje⁽³⁾ Komitetas pritarė konvencijai. Stebėtina, kad Komisijos komunikate net neužsiminama apie šį dokumentą. Komitetas prašo Komisijos kartu su valstybėmis narėmis išanalizuoti atsisakymo ratifikuoti konvenciją priežastis ir remiantis šia analize nustatyti aiškia politiką. Jis taip pat skatina Komisiją kartu su TDO konvencijų 97 ir 143 dėl darbuotojų migrantų dar neratifikavusiomis valstybėmis narėmis iširti ratifikavimo galimybes artimiausioje ateityje.

3.2.13 Komisija ketina remti pastangas sudaryti tarptautinius kolektyvinius susitarimus ir pasaulinius pamatinius susitarimus (skyriuje „Dirbti su pilietine visuomene ir įmonėmis“). Komitetas primygtinai reikalauja iširti šią sritį glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamomis darbdavių organizacijų ir profsąjungų federacijomis.

3.2.14 Komisija su šiomis ir kitomis atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis taip pat turėtų aptarti, kaip būtų galima aktyviai skatinti įmonių socialinės atsakomybės politiką tose valstybėse, kuriose atotrūkis tarp teisės aktų leidybos ir įstatymų įgyvendinimo praktikoje yra labai didelis. Komitetas pabrėžia, kad įmonių socialinė atsakomybė papildo teisės aktus, bet negali jų pakeisti.

Komitetas rekomenduoja Komisijai paskatinti bendroves į jų savanoriškus elgesio kodeksus įtraukti aiškias nuorodas į EBPO gaires tarptautinėms įmonėms ir TDO trišalę deklaraciją dėl tarptautinių įmonių ir socialinės politikos.

2007 m. sausio 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitis DIMITRIADIS

⁽³⁾ 2004 m. birželio 30 d. EESRK nuomonė dėl Tarptautinės konvencijos dėl migrantų. Pranešėjas Luis Miguel Pariza Castaños (OL C 30, 2004 12 7).